

Univerzita Karlova

Fakulta sociálních věd

Katedra veřejné a sociální politiky

Oponentský posudek doktorské dizertace: Česká migrační a integrační politika
v perspektivě mongolské migrace

Autorka: Marie Jelínková

Vedoucí práce: Ing. Bohumila Čabanová, Ph.D.

Oponentka: Mgr. Selma Muhič Dizdarevič, Ph.D.

Autorka v předložené práci zkoumá dopad nastavení státních imigračních a integračních politik na konkrétně vymezenou, nepočetnou skupinu cizinců, a sice na mongolské státní příslušníky. Cílem je přes popis daných politik, v empirickém výzkumu zjistit, jaké následky dané politiky mají. V tomto smyslu autorka slíbený cíl nejen dodržela, ale splnila ho opravdu odborně úspěšným způsobem. Minuciózně nám líčí katastrofální dopady státních politik, které jsou částečně špatně nastavené kvůli anti-imigračním předsudkům, ale částečně vytváří negativní situaci pouze proto, že jsou špatně vymyšlené a celkově nedomyšlené. Potud práci považuji za velice úspěšnou a doporučuji k obhajobě.

Nicméně, podle mého názoru, práce vykazuje také několik nedostatků, které, doufám, autorka při obhajobě vysvětlí.

Především, práce není explicitně a poněkud ani implicitně zasazena do oboru veřejná a sociální politika. Na žádné teorie či metodologii patřící k oboru autorka neodkazuje. V práci se dokonce termín VP objevuje snad jen jednou, podobně na seznamu literatury najdeme práce přímo související s oborem velmi ojedinele. Samozřejmě, že celkově práce zkoumá implementační následky veřejné politiky, ale tím spíše autorka mohla tuto skutečnost v práci explicitně uvést. Přitom, právě u metod by se mohl uplatnit potenciál oboru pro analýzu dopadů politik, takže nejen prostřednictvím případové studie a kvalitativního výzkumu, ale také je třeba zhodnotit danou politiku z pohledu evaluačních kritérií a pak změřit její odstup od proklamovaných cílů. Na str. 63. a pak dále autorka uvádí seznam projektů nestátních neziskových organizací (je výběr projektu arbitrární nebo něco sleduje?), tam také šlo posílit práci teoreticky jednou z mnoha teorií vysvětlujících vztah státního a nestátního sektoru, zvláště když autorka čerpá evidentně jak ze svojí práce v NNO, tak ze zjištění a zkušeností klientů/tek NNO.

V práci mi chybí dostatečné vypořádání se s vypovídací hodnotou zjištění. Autorka sice uvádí řadu důvodů pro rozhodnutí vybrat tak početně omezenou skupinu, ale měla se, aspoň na základě již existujících výzkumů, vypořádat s otázkou reprezentativity. Autorka nejen že zkoumá jednu nereprezentativní skupinu, ale ještě

omezuje i časový úsek výzkumu. Je to samozřejmě legitimní, pokud se k tomu autorka zavázala, což jistě správně udělala, ale jaký je vědecký přínos takto získaných názorů? Občas se mi zdá, že si autorka vybrala cílovou skupinu kvůli pohodlí a kontaktům, které na ně získala během své práce.

Autorka má v práci ve zvyku odkazovat na celé publikace a to i v případech, kdy se jedná např. o definování termínu. Takové odkazy je téměř nemožné zkontrolovat. Např. ve větě „Práce se proto zaměřuje především na informace, které mohou nabídnout vysvětlení vlivu nastavení české migrační a integrační politiky na migraci Mongolů do ČR a jejich život v ČR (de Vaus 2001).“ Když se však podíváme na bibliografický záznam, zjistíme, že se jedná o publikaci s názvem de Vaus, D. *Research Design in Social Research*. London : Sage, 2001. Nebo na str. 18 autorka píše: „že k závěrům byly použity i jiné zdroje dat než provedené rozhovory, a také k tomu, že je v práci použito tematické kódování (Flicka 1995), se tímto práce od běžné techniky grounded teorie částečně odchyľuje.“ Pokud šlo o definici termínu, odkaz na celou publikaci je, dle mého názoru, matoucí.

Zdá se mi, že autorka opakovaně používá nekriticky termín ekonomická krize, také se mi zdá, že u popisu situace v Mongolsku se příliš soustřeďuje na nedostatek přírodních zdrojů jako důvod k chudobě, nedozvíme se však téměř nic o politickém uspořádání, redistribuci, stratifikaci, atd.

V práci jsem postrádala seznam zkratk, u odkazů na ČSÚ zase je vždy uvedená pouze domovská stránka úřadu, což neusnadňuje kontrolu dat. Dle mého názoru je škoda, že takto podnětná a přesná práce neobsahuje žádná doporučení.

Konečně, jako námět pro diskuzi, nezpochybňuje tato citace celou práci, Str. 27: „(5) jakmile migrační vlna začala, mohou vlády očekávat značné obtíže při její kontrole, protože proces vytváření sítí leží velkou mírou mimo jejich kontrolu a dochází k němu bez ohledu na to, jaká migrační politika je prováděna“?

Na závěr bych chtěla zopakovat, že práce je v tom, co slibuje, velice úspěšná, jedná se o pohled zkušené odbornice, kterou by určitě měl prostudovat Odbor azylové a migrační politiky a zejména naši zákonodárci. Výborně postihuje jak dimenzi porušování lidských práv a důstojnosti migrantů, tak i selhání v boji proti iregulární migraci, protože práce nelítostně důsledným způsobem poukazuje na to, že si stát sám vytváří tuto skupinu migrantů. Proto práci považuji za velmi přínosnou pro studium soudobých migračních toků v České republice.

V Praze, 29. srpna 2011.

